

Рецензія
на монографію О.В. Коломійця
«Концепт міжнародної безпеки в контексті
глобалізації»

Однією з головних особливостей міжнародних відносин є їх анархічність, що визнано більшістю дослідників і пов'язано переважно з невирішеністю проблеми безпеки. Поки існує інститут держави, безпека залишиться відносною і завжди буде залежати багато в чому від політичної волі політичних акторів. Звичайно, стосунки не зводяться до міждержавних взаємодій, а міжнародна політика — до зовнішньополітичної діяльності держави. Проте було б помилкою недооцінювати ту роль, яку держави продовжують відігравати щодо реагування на виклики, адаптації нації до міжнародного оточення, збереженні її ідентичності, захисту цінностей, інакше кажучи, національної безпеки в широкому сенсі цього поняття. Це особливо актуально в сучасних умовах глобалізації світу, коли економізація, інформатизація та демократизація міжнародних відносин створюють безпрецедентні можливості для розвитку, але одночасно збільшують вразливість системи для тероризму, застосування зброї масового ураження і т.д.

У монографії автор досліджує широке коло питань, що стосуються політики безпеки міжнародних систем, концепцій національної безпеки міжнародних акторів, а також механізмів їх походження, формування та адаптації в сучасному глобалізованому світі. Цінністю роботи є насамперед те, що в ній подано інформативно насичений фактичний матеріал аналізу політики безпеки переважної більшості членів Великої двадцятки (G-20), а також провідних міжнародних організацій та блоків (ЄС, НАТО, АСЕАН, АС).

Монографія складається з передмови, переліку скорочень, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел до кожного розділу та післямови.

У першому розділі «Безпекова політика як чинник поступу» автор розглядає питання визначення домінантних категорій безпеки, таких як «безпека», «загроза», «національні інтереси» та інших, що складають понятійно-категоріальний апарат дисциплін «Теорія міжнародних відносин», «Теорія національної безпеки», «Теорія міжнародних систем» тощо.

Другий розділ «Моделі міжнародних систем і їх складники» присвячений системним дослідженням та побудові системних моделей міжнародної безпеки. На підставі наведених моделей автор пропонує власні критерії оцінки національної безпеки у сферах людської діяльності: політичній, військовій, економічній, соціальній і законодавчій.

Третій розділ «Моделі міжнародної безпеки національного рівня» досліджує складники безпеки міжнародних систем. Автор пропонує власну типологію моделей національної безпеки держав, що ґрунтується на особливостях концепцій національної безпеки певної країни. Запропонована типологія є новою і досить цікавою з точки зору систематизації компоненти безпеки міжнародних акторів.

В четвертому розділі «Моделі міжнародної безпеки регіонального та глобального рівня» автор робить спробу проаналізувати стан і моделі міжнародної безпеки провідних міжнародних організацій на глобальному та регіональному. Автором за власною типологізацією аналізуються концепції безпеки ООН, ЄС, НАТО і АС, а також відповідні концепції країн-членів НАТО — Німеччини та Польщі.

Заключний п'ятий розділ «Національна безпека України в контексті глобалізації» автор присвятив аналізу моделі національної безпеки нашої держави на сучасному етапі та її складникам.

Кожний розділ монографії завершують висновки, які лаконічно відображають результати виконаного дослідження. Використані джерела дослідження налічують понад п'ятсот одиниць.

Рецензована монографія, безперечно, заслуговує високої оцінки і займе достойне місце серед досліджень у галузі міжнародних відносин, теорії національної безпеки та державного управління. Написана доступною мовою, вона знайде свого читача не лише в особі фахівця-міжнародника, але й у всіх, хто цікавиться питаннями міжнародної безпеки загалом.

Її результати можуть бути використані при викладанні курсів «міжнародні відносини», «міжнародні системи», «теорія національної безпеки», «державне управління в галузі національної безпеки», а також в теоретичних дослідженнях з проблем національної безпеки та міжнародних відносин.

Рецензент вважає, що монографія «Концепт міжнародної безпеки в контексті глобалізації» за своїм науковим рівнем, обсягом та оформленням повністю відповідає вимогам МОН України і рекомендується до друку як сучасна наукова праця в галузі політології та міжнародних систем.

Завідувач кафедри міжнародної інформації
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки
доктор політичних наук
Тихомирова

Є.Б.

Рецензія
на монографію Олега
Валерійовича Коломійця «Концепт
міжнародної безпеки в контексті
глобалізації»

Науковому та навчально-методичному дослідженню проблем національної безпеки міжнародних систем присвячені численні праці зарубіжних та українських вчених. Але на думку автора нині не існує визначених та сталих уявлень відносно її об'єктів та можливих загроз, майже відсутні наукові системні дослідження. Тому зазначена монографічна праця Коломійця О.В. присвячена сучасній актуальній проблемі – дослідженню багатофункціональних проблем міжнародної безпеки, структурним перетворенням її компонент та вивченням комплексних моделей сучасного світу.

Монографія складається з п'яти розділів, передмови, післямови та списку використаних джерел, понад п'ятсот одиниць, висновків до кожного розділу, включаючи аналітичні рисунки та таблиці.

У першому розділі «Безпекова політика як чинник поступу» зроблений детальний аналіз історичного дискурсу проблем національної безпеки, прагматизації політики

безпеки на сучасному етапі розвитку земної цивілізації, визначені складові чинники національної безпеки в геополітичному та ідеологічному просторі.

В другому розділі «Безпекові моделі міжнародних систем та їх складники» автор монографії аналізує концепції моделей системного виміру національної безпеки. Цілком слушно розроблена модель ієрархічна модель поділу безпекових параметрів на два чинники: системну та структурно-функціональну модель. Згідно структурній моделі національна безпека розглядається як чинник політичного режиму відповідних політичних структур (тоталітарних, авторитарних чи демократичних). Класифіковані критерії оцінки параметрів національної безпеки держави, міжнародні системи проблем національної безпеки.

Враховуючи застосування ефективного структурно-функціонального методу в дослідженні трансформації національної безпеки під впливом системних політичних параметрів, автор монографії цілком слушно запропонував диференціацію складного об'єкту національної безпеки на типові структурно-функціональні моделі.

Отже в третьому розділі «Моделі міжнародної безпеки національного рівня» автором запропоновано та описано конкретні типові моделі національної безпеки: світового панування, регіонального лідерства, ядерного стримування та нейтральна моделі.

Розглядаючи взаємодії політичної системи і національної безпеки як з навколишнім середовищем, так і всередині самої системи, автор розрізняє їх на вході, всередині та на виході системи для кожної наведеної моделі.

В четвертому розділі «Національна безпека України в контексті глобалізації» автор розробляє технології до формування Концепції національної безпеки України. В монографії аналізуються фактори національно-державної

ідентичності України, розглядається системна модель української національної безпеки.

Заключний п'ятий розділ «Національна безпека України в контексті глобалізації» автором присвячений дослідженню національної безпеки України. В монографії аналізуються фактори національно-державної ідентичності України, розглядається системна модель української національної безпеки.

Дослідження відзначається високим рівнем наукової обґрунтованості та достовірності, чому сприяє чітка та адекватна методологічна основа, виважений аналіз значного масиву літературних джерел, що включає новітні дослідження провідних вітчизняних та зарубіжних вчених а також достатня апробація положень та висновків дослідження.

Концептуальні положення монографії можуть бути використані у навчальному процесі в рамках навчальних курсів для студентів, аспірантів та викладачів з дисциплін: політологія, політичні технології, політичний маркетинг, теорія і практика міжнародних систем.

Рецензент вважає, що монографія Коломійця Олега Валерійовича «Концепт міжнародної безпеки в контексті глобалізації» за своїм науковим рівнем, обсягом та оформленням повністю відповідає вимогам МОН України і рекомендується до друку як сучасна наукова праця в галузі політології та міжнародних систем.

Доктор політичних наук,
завідувач кафедри міжнародної інформації
Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

М. М. Рижков